

Górale pionierami historycznych przemian

Z Bogusławem Waksmundzkim - Przewodniczącym Rady Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” – rozmawia Jacek Broszkiewicz

- 28 sierpnia 2012 roku jest historyczną datą w dziejach polskich euroregionów. Tego dnia na nadzwyczajnym Kongresie przyjęto uchwałę w sprawie przystąpienia Związku Euroregion „Tatry” do Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TATRY z ograniczoną odpowiedzialnością. To jedna z pierwszych w Polsce realnych inicjatyw tego typu, która ma przełomowe znaczenie. Na czym ono polega? W czym tkwi istota EUWT w wymiarze euroregionalnym i jakich efektów jego twórcy się spodziewają?

- Polsko-słowacka współpraca transgraniczna samorządów lokalnych z obu stron Tatr trwa już 18 lat. Związek Euroregion „Tatry” po polskiej stronie i słowackie Zdrúżenie Region „Tatry” wspólnie tworzą Transgraniczny Związek Euroregion „Tatry”. Jednak w przeciwieństwie do jego założycieli ta transgraniczna struktura nie posiada osobowości prawnej. Inaczej mówiąc, Transgraniczny Związek merytorycznie rozwija współpracę oraz realizuje na pograniczu szereg przedsięwzięć i projektów, ale nie jest transgranicznym podmiotem prawnym. Kiedy Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) weszło w życie, a w ślad za nim krajowe przepisy wykonawcze, czyli polska ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. i słowacka ustawa z 15 lutego 2008 r., stało się dla nas jasne, że mamy realną szansę przekształcenia naszej transgranicznej struktury w podmiot prawa Unii Europejskiej o szerokich kompetencjach oraz zdolności prawnej, którego celem będzie ułatwianie i upowszechnianie współpracy transgranicznej na pograniczu polsko-słowackim. Dlatego dość szybko przystąpiliśmy do tworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TATRY. Już na XV Kongresie Euroregionu „Tatry” 17 kwietnia 2009 r. w Muszynie przyjęliśmy Deklarację w sprawie utworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. Aby dobrze merytorycznie przygotować się do tego zadania realizujemy projekt sieciowy pt. *Od Euroregionu „Tatry” do Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej* w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczypospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013. Powołaliśmy wspólną polsko-słowacką Komisję ds. EUWT, która opracowała projekty Konwencji i Statutu ugrupowania, przyjęte uchwałą Nadzwyczajnego Kongresu Związku Euroregion „Tatry” w dniu 28 sierpnia. Warto zauważyć, że podjęcie przez Kongres tej ważnej uchwały zbiegło się w czasie z wręczeniem Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski w uznaniu za wybitne zasługi w rozwoju polsko-słowackiej współpracy oraz za działalność na rzecz społeczności lokalnej panu Wendelinowi Haberowi, współtwórcy Euroregionu „Tatry”, jego wieloletniemu Przewodniczącemu, Honorowemu Członkowi i Prezesowi, a także jednemu z inicjatorów utworzenia EUWT.

Przygotowanie Konwencji i Statutu EUWT wymagało od przedstawicieli polskiej i słowackiej strony nie tylko zgłębienia nowej problematyki, przeprowadzenia szeregu analiz i zebrania opinii ekspertów, ale również wzajemnych kompromisów. Na początku musieliśmy odpowiedzieć sobie na podstawowe pytanie: dlaczego tworzymy EUWT? Otóż dlatego, aby współpraca transgraniczna w ramach euroregionu realizowana była na wyższym poziomie formalnym, prawnym, merytorycznym i instytucjonalnym. To bowiem pozwoli przezwyciężyć bariery, na jakie napotykały wspólne polsko-słowackie przedsięwzięcia z powodu m. in. różnych

systemów prawnych i instytucjonalnych w Polsce i na Słowacji, nierównomiernego dostępu do środków unijnych, itp. Uświadomiliśmy sobie, że EUWT będzie doskonałym narzędziem do realizacji projektów, służącym jego założycielom – Związkowi Euroregion „Tatry” z polskiej strony i Zdrúżeniu Region „Tatry” ze słowackiej strony, a tym samym społecznościom lokalnym pogranicza, do absorpcji środków unijnych w większym niż dotychczas zakresie. W swojej istocie bowiem EUWT spełnia równocześnie 4 kluczowe kryteria transgranicznego partnerstwa: wspólne przygotowanie projektu, wspólną jego realizację i finansowanie oraz wspólny personel. Wiemy, że wspólnie można więcej, że jako EUWT w perspektywie 2014-2020 możemy pretendować do zarządzania projektami współpracy transgranicznej, a w szczególności polsko-słowackimi mikroprojektami i projektami sieciowymi.

- EUWT w Polsce przebijają się z trudem. Euroregion „Tatry” jest pionierem w przecieraniu szlaków do nowej jakości współpracy transgranicznej. Z pewnością nie będzie Pan zachowywał w tajemnicy posunięć i starań, jakie należało podjąć, by idea utworzenia tatrzańskiego EUWT mogła zostać urzeczywistniona...

Wendelin Haber - Przewodniczący Rady Związku Euroregion „Tatry” w latach 1994-2011, Honorowy Członek i Prezes Euroregionu „Tatry” odznaczony został przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

EUROPEJSKIE
UGRUPOWANIE
WSPÓLPRACY TERYTORIALNEJ

Historyczne głosowanie

- Tak, to prawda, do tej pory w Polsce nie powstało ani jedno EUWT, gdy tymczasem np. na granicy słowacko-węgierskiej jest już 8 ugrupowań. Polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych podchodzi do tej tematyki z wielką ostrożnością. A przecież EUWT nie może i nie będzie prowadzić polityki zagranicznej, nie zabiega o przejęcie kompetencji, uprawnień i środków finansowych należących do organów państw członkowskich czy samorządów regionalnych lub lokalnych. Ugrupowanie jest ukierunkowane na realizację zadań europejskiej współpracy terytorialnej i w tym zakresie jego potencjał powinien być dostrzeżony i odpowiednio wykorzystany. Wydaje się, że nasi politycy nie do końca rozumieją lub nie chcą zrozumieć istoty i znaczenia EUWT. Ze względu na tę sytuację, przygotowując Konwencję i Statut nie mieliśmy polskich wzorców ani doświadczeń. W związku z tym korzystaliśmy z innych europejskich doświadczeń. We wrześniu 2011 r. w ramach projektu sieciowego zorganizowaliśmy konferencję objętą Patronatem Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, w której udział wzięli eksperci z Komitetu Regionów, Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych, działających już EUWT, przedstawiciele polskich i słowackich władz państwowych, regionalnych i lokalnych oraz euroregionów. W październiku 2011 r. odbyliśmy wizytę studyjną do Brukseli, gdzie podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast OPEN DAYS mieliśmy możliwość bezpośredniego poznania rezultatów działalności ugrupowań. Z kolei w grudniu 2011 r. zapoznaliśmy się z działalnością utworzonego w 2007 r. węgiersko-słowackiego EUWT Ister-Granum. Jednak i tak wszystkie te wzorce i zgromadzoną wiedzę musieliśmy przetworzyć na grunt naszych lokalnych potrzeb i zadań oraz dostosować do specyfiki naszego „kamestralnego” ugrupowania. Ma ono bowiem zupełnie inny charakter niż np. tworzące się megaugrupowanie TRITIA, którego członkami mają być Województwa Śląskie i Opolskie z polskiej strony,

Kraj Morawsko-Śląski ze strony czeskiej i Samorządowy Kraj Żyliniński ze strony słowackiej.

Utworzenie EUWT TATRY wymagało wielu uzgodnień z naszym słowackim partnerem i wzajemnych kompromisów. Od samego początku pojawiały się dwa nurty – ugrupowanie wielozadaniowe o szerokich celach i zróżnicowanych zadaniach oraz ugrupowanie skoncentrowane na jednym zadaniu, np. realizacji rowerowego Szlaku wokół Tatr. Ostatecznie przeważała opcja wielozadaniowa. Również ustalenie struktury organizacyjnej ugrupowania wymagało otwartej dyskusji. Ostatecznie zdecydowaliśmy, że najwyższym organem będzie Zgromadzenie, składające się z 14 przedstawicieli członków ugrupowania, po 7 z każdej ze stron, organem wykonawczym Dyrektor, reprezentujący ugrupowanie i działający w jego imieniu, natomiast funkcję organu kontrolnego pełnić będzie sześcioposobowa Rada Nadzorcza. Reprezentację członków ugrupowania w organach, ich kompetencje i sposób funkcjonowania określiliśmy na bazie naszych dotychczasowych doświadczeń w Transgranicznym Związku Euroregion „Tatry”, zapewniając równowagę stron.

- Członkowie Ugrupowania zdecydowali, że siedzibą jego władz będzie Nowy Targ. Jak ten fakt ma znaczenie dla strony polskiej w kontekście odpowiedzialności za skuteczność i przyszłość EUWT TATRY?

- Muszę przyznać, że kwestia określenia siedziby statutowej ugrupowania wywoływała największe emocje. I nic w tym dziwnego, ponieważ wybór jej lokalizacji ma poważne skutki prawne, gdyż określa ona prawo właściwe mające zastosowanie do funkcjonowania EUWT w sprawach nieuregulowanych unijnym rozporządzeniem oraz przepisami Konwencji i Statutu. Wiele spotkań Komisji poświęciliśmy na rozważanie wariantów siedziby po polskiej lub słowackiej stronie. Przez długi czas dominował wariant mieszany, w którym siedziba statutowa Ugrupowania znajdowała się po stronie słowackiej, natomiast biuro Dyrektora, jako organu wykonawczego Ugrupowania usytuowane było w Polsce. Ostatecznie nasi słowaccy partnerzy uznali długoletnie doświadczenie Związku Euroregion „Tatry” we wdrażaniu projektów, posiadaną bazę, wykwalifikowany personel i środki finansowe, i zgodzili się, aby siedziba ugrupowania znajdowała się po stronie polskiej w Nowym Targu. To z jednej strony dla nas prestiż, ale z drugiej wielka odpowiedzialność, którą bierzemy na siebie. Odpowiedzialność za sprawne i skuteczne funkcjonowanie ugrupowania i realizację jego celów, przygotowanie projektów i ich wdrażanie, organizację biura ugrupowania, zatrudnienie personelu.

- Dziękuję za rozmowę

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt pt. *Od Euroregionu „Tatry” do Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej* współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczypospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013 oraz ze środków Województwa Małopolskiego

INFORMATYZACJA URZĘDÓW PAŃSTWOWYCH 2013

Obraz nędzy i rozpacz...

143 mln zł przewidziano w projekcie budżetu na 2013 r. na zadania związane z informatyzacją. Ponad 100 mln zł z tej puli będzie przeznaczane na informatyzację administracji publicznej.

W ramach środków przewidzianych na zadania związane z informatyzacją ponad 100 mln zł zaplanowano na informatyzację administracji publicznej w tym m.in. 31,5 mln zł na zadania dotyczące informatyzacji w urzędach naczelnych i centralnych organów administracji rządowej oraz blisko 55 mln zł w instytucjach wdrażających programy europejskie.

Według projektu budżetu, w roku 2013 urzędy naczelne i centralne organów administracji rządowej otrzymają na swoje funkcjonowanie nieco ponad 42,6 mln zł.

Ponadto zgodnie z projektem na wydatki związane z łącznością przeznaczono ponad 21,7 mln zł. W kwocie tej zawierają się m.in. nieco ponad 2 mln zł przeznaczone na działalność operatorów pocztowych oraz niecałe 3 mln zł przeznaczone na zadania z zakresu telekomunikacji.

Prawie 16 mln zł zaplanowano na zadania związane z łącznością, dotyczące urzędów naczelnych i centralnych organów administracji rządowej. 143 mln zł, to z grubsza 34 miliony €. To wartość średniej wielkości projektu wymiany sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w mieście równie średniej wielkości. Takie projekty realizują dziesiątki samorządów w Polsce. W naszej ocenie jest to kwota żenująco niska jak na 38-milionowe państwo w samym środku Europy. Odzwierciedla ona katastrofalny stan

świadomości i brak zrozumienia powagi sytuacji na najwyższych piętach władzy. Sprawność aparatu państwa, opierająca się przecież na łączności i komunikowaniu się, zwłaszcza tych instytucji państwowych, które zajmują się projektami dofinansowywanymi przez Unię Europejską, jest przecież sprawą najwyższej wagi. Przewidziane w przyszłorocznym budżecie środki na informatyzację są zbliżone wielkością do tych, które pójdą na utrzymanie Kancelarii Premiera. Już samo to zestawienie każe głęboko się zastanawiać nad logiką, czy raczej jej brakiem w konstruowaniu założeń przyszłorocznego wydatków państwa. Jak zwykle ciężar zadań związanych z cyfryzacją i informatyzacją kraju spadnie na samorządy, które najostrej widzą potrzebę zapewnienia obywatelom jak najlepszej obsługi ze strony instytucji publicznych. Rozumiemy potrzebę cięcia wydatków, ale w sferze informatyzacji kraju zdecydowanie się na tak małe wydatki graniczy z ignorancją. (AS)

